

Правила утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення

Олеся Петрович,
консультант проєкту «Лісосмуги життя»
БФ «Reli can live», канд. біол. наук

Лісосмуги
Життя

Постанова КМУ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 22 липня 2020 р. № 650
Київ

Про затвердження Правил утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення

Відповідно до [абзацу другого](#) частини сьомої статті 37¹ Земельного кодексу України Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити [Правила утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення](#), що додаються.
2. Внести до [Типового договору оренди землі](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2004 р. № 220 (Офіційний вісник України, 2004 р., № 9, ст. 527; 2017 р., № 96, ст. 2936), зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

Д.ШМИГАЛЬ

Правилами визначається процедура утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення, зокрема встановлюються:

- поняття і терміни;
- механізм і підстави для проведення заходів;
- основні характеристики лісомеліоративного стану насаджень залежно від виду, конструкції, вікового періоду, заходи з догляду та реконструкції, створення (відновлення), збереження і захисту;

Правила утримання та збереження лісосмуг

п. 3: Землекористувачами проводяться заходи з утримання та збереження пожезахисних лісових смуг на підставі **матеріалів лісовпорядкування або обстежень комісією** з метою визначення необхідності проведення невідкладних заходів з поліпшення санітарного стану пожезахисних лісових смуг, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (аварій, стихійного лиха тощо) у пошкоджених, малоефективних, зріджених, відмираючих насадженнях, які втрачають свої захисні функції.

Матеріали лісовпорядкування затверджуються у порядку, визначеному [статтею 48](#) Лісового кодексу України.

Правила утримання та збереження лісосмуГ

п. 4: Лісовпорядкування полезахисних лісових смуг забезпечує отримання характеристики лісомеліоративного стану насаджень та розроблення комплексу заходів для продовження строку їх експлуатації і проводиться за такими додатковими показниками:

- вид;
- площа, довжина, ширина, кількість рядів;
- головна порода;
- конструкція;
- віковий період;
- лісівничо-меліоративна оцінка.

п. 3. Для проведення рубок догляду, реконструктивних рубок видається лісорубний квиток відповідно до [статті 69](#) Лісового кодексу України.

Правила утримання та збереження лісосмуг

п. 3. Комісія утворюється органом місцевого самоврядування або територіальним органом Держгеокадастру, до повноважень якого належить передача у власність або користування земельних ділянок під позахисними лісовими смугами, протягом 14 календарних днів після отримання клопотання землекористувача про необхідність проведення невідкладних заходів у насадженнях позахисних лісових смуг.

- Акт обстеження з визначенням характеристики лісомеліоративного стану насаджень, причини їх пошкодження, всихання, стану позахисних лісових смуг, а також необхідності проведення заходів відповідно до цих Правил складається у двох примірниках.
- Перший примірник акта зберігається в органі місцевого самоврядування або територіальному органі Держгеокадастру, що утворив комісію, другий примірник - у землекористувача.
- Копію акта обстеження землекористувачі надають територіальним органам Держекоінспекції.

Правила утримання та збереження лісосмуг

п. 5: Видами позахисних лісових смуг залежно від їх розташування та призначення є:

- позахисні (поздовжні і поперечні) лісові смуги;
- стокорегулювальні;
- прияружні;
- прибалкові;
- придорожні (розташовані уздовж польових доріг);
- садохисні;
- інші позахисні лісові смуги у складі кольматуючих, приканальних, затишкових, прифермських, меліоративно-кормових, протиерозійних і донних захисних лісових насаджень.
- найбільш ефективні конструкція і ширина - ?

п. 6. Ширина позахисної лісової смуги у віці до 30 років визначається як сума ширини міжрядь та двох її закrajок, а старшого віку - за проекціями крон узлісних дерев.

Правила утримання та збереження лісосмуг

п. 7. Головна порода у мішаних насадженнях повинна становити не менше 50 відсотків здорових дерев. До здорових відносяться дерева, які мають в кроні не більше 10 відсотків сухих гілок. Насадження з наявністю здорових дерев 25 відсотків і менше відносяться до загиблих.

п. 8. Конструкція полезахисних лісових смуг характеризується вітропроникністю поздовжнього вертикального профілю насадження та поділяється на:

- щільні;
- ажурні;
- продувні;
- ажурно-продувні.

п. 9. Вікові періоди насаджень встановлюються залежно від переважаючої породи та її віку:

- перший (молодняки);
- другий (середньовікові);
- третій (пристигаючі і стиглі).

Правила утримання та збереження лісосмуг

п. 10. Лісівничо-меліоративна оцінка визначається у балах (від 5 до 1).

п. 11. За результатами лісівничо-меліоративної оцінки полезахисних лісових смуг проводяться такі заходи:

- зріджування;
- реконструктивні рубки;
- створення (відновлення), агротехнічний догляд та доповнення;
- збереження від пожеж, незаконних рубок, пошкодження, ослаблення та іншого шкідливого впливу;
- захист від шкідників і хвороб.

Правила утримання та збереження лісосмуг

п. 12. Рубки догляду в насадженнях першого вікового періоду спрямовані на покращення умов росту головних порід шляхомвилучення з насадження частини супутніх порід або їх гілок, що затіняють головні породи.

п. 13. Рубки догляду в насадженнях другого вікового періоду спрямовані на остаточне формування складу насаджень і створення в них потрібної конструкції.

- Чагарники в насадженнях омолоджують один раз на п'ять років, за один прийомвилучають до 50 відсотків чагарників.
- Чергові рубки догляду проводяться у разі потреби через п'ять - сім років.

п. 14. Рубки догляду в насадженнях третього вікового періоду проводять з метою збереження сформованих конструкцій в полезахисних лісових смугах і підтримки їх життєдіяльності і довговічності.

п. 15. Реконструктивні рубки проводяться з метою заміни малоефективних, зріджених, відмираючих насаджень, які втратили свої захисні функції, а також насаджень, породний склад яких не відповідає умовам місцезростання і рубками догляду не можна сформувати потрібну конструкцію полезахисних лісових смуг.

Правила утримання та збереження лісосмуг

п. 16. Створення (відновлення) полезахисних лісових смуг здійснюється шляхом садіння сіянців, саджанців або висівання насіння деревних порід та чагарників, а також природного поновлення на місці загиблих насаджень після їх вирубування. При цьому застосовують способи і схеми змішування, що відповідають місцевим ґрунтово-кліматичним та іншим умовам.

Нові полезахисні лісові смуги створюються з метою завершення системи захисних лісових насаджень відповідних територій відповідно до [Правил відтворення лісів](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. № 303 (Офіційний вісник України, 2007 р., № 16, ст. 589).

Правила утримання та збереження лісосмуг

п. 17. Заходи щодо охорони від незаконних рубок, забезпечення пожежної безпеки та ліквідації пожеж у пожезахисних лісових смугах землекористувачі здійснюють у встановленому законодавством порядку.

п. 18. Захист пожезахисних лісових смуг від шкідників і хвороб забезпечується шляхом систематичного спостереження за станом насаджень, виявлення осередків шкідників і хвороб, їх профілактики, локалізації і ліквідації.

Правила утримання та збереження лісосмуг

п. 19. На земельних ділянках під полежащими лісовими смугами забороняється:

- складувати матеріали;
- будувати будь-які споруди;
- влаштовувати звалища сміття, снігу та льоду;
- обладнувати стоянки транспортних засобів;
- випалювати суху рослинність, розпалювати багаття;
- добувати з дерев сік, смолу, робити надрізи;
- знищувати мурашники, ловити птахів і звірів;
- провадити будь-яку діяльність, що може негативно впливати на стан полежащих лісових смуг.

Закон України

«Про охорону земель»

Стаття 33. Нормативи оптимального співвідношення земельних угідь

Нормативи оптимального співвідношення земельних угідь встановлюються для запобігання надмірному антропогенному впливу на них, у тому числі надмірній розораності сільськогосподарських угідь.

До нормативів оптимального співвідношення земельних угідь належать:

оптимальне співвідношення земель сільськогосподарського, природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, історико-культурного, рекреаційного призначення, а також земель лісового та водного фондів;

оптимальне співвідношення ріллі та багаторічних насаджень, сіножатей, пасовищ, а також земель під полями лісо **смугами** в агроландшафтах.

Стаття 24. Загальнодержавна та регіональні програми використання та охорони земель

Загальнодержавна програма використання та охорони земель розробляється відповідно до програм економічного, науково-технічного і соціального розвитку України та охорони довкілля.

Загальнодержавна програма використання та охорони земель визначає склад та обсяги першочергових і перспективних заходів з охорони земель, а також обсяги і джерела ресурсного забезпечення виконання робіт з їх реалізації.

Регіональні програми використання та охорони земель розробляються відповідно до загальнодержавної програми з урахуванням **місцевих** особливостей.

Виконання загальнодержавної і регіональних програм використання та охорони земель забезпечується органами виконавчої влади та органами **місцевого** самоврядування відповідно до повноважень, визначених законом.

Закон України

«Про екологічну мережу»

Стаття 5. Складові екомережі

До складових структурних елементів екомережі включаються:

- а) території та об'єкти природно-заповідного фонду;
- б) землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони;
- в) землі лісового фонду;
- г) пожезахисні лісові **смуги** та інші захисні насадження, які не віднесені до земель лісового фонду;

Стаття 11. Повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі в межах своїх повноважень забезпечують:

розроблення та виконання регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі, проведення необхідних для цього наукових досліджень;

надання відповідно до закону фінансової та іншої підтримки власникам і користувачам земельних ділянок, що знаходяться в межах територій та об'єктів екомережі;

Стаття 15. Схеми формування екомережі

1. Проектування екомережі здійснюється шляхом розроблення регіональних схем формування екомережі Автономної Республіки Крим та областей, а також місцевих схем формування екомережі районів, населених пунктів та інших територій України. Регіональні та місцеві схеми формування екомережі затверджуються відповідними радами після їх погодження із обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями.

Закон України «Про засади державної регіональної політики»

Стаття 6. Пріоритети державної регіональної політики

1. Пріоритетами державної регіональної політики є:

1) стимулювання та підтримка місцевих ініціатив щодо ефективного використання внутрішнього потенціалу регіонів для створення та підтримання повноцінного життєвого середовища, підвищення якості життя людей;

2) зменшення територіальної диференціації за індексом регіонального людського розвитку;

3) формування конкурентоспроможності регіонів шляхом розроблення та реалізації програм і проектів підвищення конкурентоспроможності територій;

4) стимулювання міжрегіональної інтеграції, інтеграції регіональних економічних, інформаційних, освітніх просторів у єдиний загальноукраїнський простір, подолання міжрегіонального відчуження;

5) визначення проблемних територій у регіонах та реалізація державних заходів щодо вирішення проблем;

6) створення ефективної системи охорони навколишнього природного середовища шляхом врахування екологічної складової у стратегіях регіонального розвитку, оцінювання, вирівнювання та зниження техногенно-екологічного навантаження на **ДОВК**ілля у регіонах;

Дякую за увагу!

Лісосмуги
Життя